

N:o 45.

Ank. till Riksd. Kansli den 6 Maj 1880, kl. 7 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckta motioner om stadgande af förmånsrätt för frakt, som förvaltning af jernväg i följd af samtrafik uppburit för annan jernvägs räkning.

Uti särskilda motioner (I, N:o 22; II, N:o 92) hafva inom Första Kammaren Herr *Pehr von Ehrenheim* och inom Andra Kammaren Herr *O. R. Themptander* föreslagit, »att, under förutsättning att Riksdagen antager en lag angående inteckning i jernväg, Riksdagen jemväl må besluta att i 17 kap. Handelsbalken på lämpligt ställe införa ett stadgande derom, att frakt, som förvaltning af jernväg, i följd af samtrafik, uppburit för annan jernvägs räkning, må med förmånsrätt utgå ur gäldenärs lösa egendom, der ej frakten stått inne längre än fyra månader».

Uti det förslag till lag om inteckning i jernväg och i sammanhang dermed erforderliga författningar, som af den dertill utaf Kongl. Maj:t förordnade komité afgifvits den 10 Februari 1879, föreslogs, bland annat, sådant tillägg till 17 kap. 7 § Handelsbalken, att frakt, som förvaltning af jernväg i följd af samtrafik uppburit för annan jernvägs räkning, skulle, der ej frakten stått inne längre än fyra månader, ur gäldenärens lösa egendom uttagas med förmånsrätt *efter* hvad i öfrigt uti nämnda paragraf funnes upptaget.

Sedan, vid granskning af komiterades förslag i Högsta Domstolen, Högsta Domstolens fleste ledamöter funnit det icke vara af behofvet på-

kalladt att, på sätt förslaget innehölle, för fraktfordran i följd af samtrafik tillskapa en ny förmånsrätt, fann Kongl. Maj:t, då derjemte den af komiterade ifrågasatta förmånsrätten icke stode i något oskiljaktigt sammanhang med frågan om inteckning i jernväg till säkerhet för fordran, att bestämmelserna om förmånsrätt för samtrafiksmedel borde ur förslaget uteslutas.

Sedermera hemställde Utskottet emellertid vid 1879 års riksdag med anledning af en väckt motion af samma innehåll, som den nu föreliggande, och under förutsättning, att en lag om inteckning i jernväg blefve af dåvarande riksdag antagen, det ett stadgande måtte i 17 kap. 11 § Handelsbalken införas, att efter den förmånsrätt, som der nu omförmäles, skulle uttagas frakt, som förvaltning af jernväg, i följd af samtrafik, uppburit för annan jernvägs räkning, der ej frakten stått inne längre än fyra månader. Denna hemställan blef, sedan inteckningslagen icke vunnit Riksdagens bifall, af båda Kamrarne afslagen.

Motionärerna hafva icke heller nu för den af dem ifrågasatta förmånsrätten föreslagit någon viss plats i förmånsrättsordningen, men en dylik förmånsrätt torde icke gerna kunna sättas högre, än näst efter den i nuvarande 11 § af 17 kap. Handelsbalken omförmälda. Förmånsrätten, redan härigenom af ringa betydelse, blifver af ännu ringare, derest inteckningsrätt i jernväg af den omfattning, hvarom Utskottet hemställt, varder af Riksdagen antagen. Under det att nemligen enligt det af Utskottet vid förra riksdagen framlagda förslag om inteckning i jernväg sådan inteckning skulle medföra förmånsrätt endast i den rörliga materiel och de inventarier till stationer, verkstäder och andra byggnader, hvilka vore för jernvägen afsedda och hörde gäldenären till, skulle enligt det af Utskottet nu förordade förslaget inteckningssäkerhet omfatta lokomotiv, vagnar, inventarier och förråd. Med fjorårets förslag kunde sålunda förmånsrätten för samtrafiksmedel, som enligt Utskottets förslag skulle omfatta all bolagets egendom, alltid kunna, oberoende af meddelade inteckningar, göras gällande åtminstone i bolagets förråd af förbruksartiklar, såsom kol, ved, oljor, kontanta tillgångar, utestående fordringar m. m., men enligt nuvarande förslag skulle alla de ofta stora och dyrbara förråden anses såsom tillhörigheter till den fasta egendomen och sålunda i desamma inteckningarne gälla framför ifrågavarande förmånsrätt. Med förmånsrättens stadgande skulle ock uppstå den oegentlighet, att, under det förmånsrätt för samtrafiksmedel skulle förefinnas för ett jernvägsbolag i förhållande till ett annat, skulle någon sådan icke kunna göras gällande af till exempel ett med en jernväg samtrafikerande ångbåtsbolag. Då härtill kommer, att de så kallade tysta förmånsrätterna

snarare torde böra minskas än ytterligare utsträckas, då ifrågavarande förmånsrätt, på sätt Högsta Domstolens fleste ledamöter anmärkt, icke synes vara af behovet påkallad och icke står i oskiljaktigt sammanhang med frågan om in-teckning i jernväg till säkerhet för fordran, samt då i de flesta fall den qvittningsrätt, som tillkommer samtrafikerande jernvägar mot hvarandra, torde innebära en icke oväsentlig garanti för utfående af samtrafiksmedel, hemställer Utskottet,

att motionerna icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 6 Maj 1880.

På Lag-Utskottets vägnar:

G. LAGERSTRÅLE.
